

Sygn. akt I C 2187/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Inowrocławiu I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Marcin Sroczyński

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Operacz - Nizioł

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2016 roku w Inowrocławiu

na rozprawie
sprawy z powództwa K. L.

przeciwko Skarbowi Państwa- Zakładowi Karnemu w I.

o zapłatę

na skutek skargi powoda o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 4 grudnia 2014 roku w sprawie o sygn. akt I C 109/11

1. oddala skargę,
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 120,00 zł (sto dwadzieścia złotych)
tytułem zwrotu kosztów procesu,
3. kosztami sądowymi od których zwolniony był powód obciąża Skarb Państwa,
4. przyznaje ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Inowrocławiu na rzecz radcy
prawnego W. K. kwotę 147,60 zł (sto czterdzieści siedem złotych
60/100) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej
powodowi z urzędu.

SSR Marcin Sroczyński

Sygn. akt I C 2187/15

UZASADNIENIE

Powód K. L. pozwem z dnia 14 lutego 2011 roku wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego w I. kwoty 30.000,00 zł za straty moralne, psychiczne, uchybienia i łamanie gwarantowanych mu praw w Areszcie Śledczym w I.. W piśmie procesowym z dnia 26 lipca 2011 roku pełnomocnik powoda sprecyzował żądanie pozwu i wniósł o zasądzenie na rzecz powoda kwoty 30.000,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwanemu pozwu do dnia zapłaty. Wskazał iż powód przebywał w Areszcie Śledczym w I. od dnia 14 października 2009 roku do 23 grudnia 2009 roku i od dnia 31 grudnia 2009 roku do 18 maja 2010 roku jako tymczasowo

aresztowany i był osadzony w celach nr 112 i 134 na Oddziale I oraz na Oddziale II w celi nr 210 o powierzchni 5,10 m² każda. W każdej z tych cel powód przebywał z innymi osadzonymi, co powodowało, iż przypadająca na jedną osobę powierzchnia wynosiła 2,55 m². Było to sprzeczne z normą wskazaną w art. 110 § 1 kkw, zgodne z którą powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadająca na skazanego wynosi nie mniej niż 3 m². Zgodnie z obowiązującym do dnia 6 grudnia 2009 roku art. 248 § 1 kkw, w szczególnie uzasadnionych przypadkach dyrektor zakładu karnego lub aresztu mógł umieścić osadzonych na czas określony, w warunkach, w których powierzchnia w celi na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m². Powód nie został poinformowany przez administrację Aresztu Śledczego w I. o żadnych okolicznościach uzasadniających umieszczenie go w przeludnionych celach, nie otrzymał również stosownego zarządzenia Dyrektora Aresztu w tym zakresie, z treści którego wynikałyby takie szczególne okoliczności oraz czas na jaki został umieszczony w tych celach. Cele w których osadzony został powód były wyposażone w węzeł sanitarny z muszą klozetową, prycze, szafki, stół, taborety co powodowało że dla osadzonych nie było wolnej powierzchni. Część celi z muszą klozetową była od pozostałej „oddzielona” zasłoną z materiału. Powód uwzględniając godzinny spacer, w celi przebywał 23 godziny na dobę. W niej spał, spożywał posiłki, wykonywał czynności higieniczne i fizjologiczne. Cele nie były wyposażone w odpowiednią wentylację. Zła wentylacja była tym dolegliwsza, iż powód choruje na astmę. Powód jako podstawę prawną swego roszczenia wskazał na treść art. 24 i 448 k.c. W jego ocenie kwota 30.000,00 zł jest kwotą adekwatną za wyrządzoną mu bezprawnie krzywdę.

Pozwany Skarb Państwa – Areszt Śledczy w I. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu wskazał, iż powód przebywał w Areszcie Śledczym w I. od dnia 14 października 2009 roku do 23 grudnia 2009 roku i od dnia 30 grudnia 2009 roku do 18 maja 2010 roku. W tym czasie powód był osadzony w okresie od dnia 14 października 2009 roku do 16 października 2009 roku w celi nr 115 o powierzchni 6,70 m² przeznaczonej dla dwóch osób, w okresie od 16 października 2009 roku do 21 grudnia 2009 roku w celi nr 112 o powierzchni 6,20 m² przeznaczonej dla dwóch osób i od dnia 21 grudnia 2009 roku do 23 grudnia 2009 roku w celi nr 108 o powierzchni 7,10 m² przeznaczonej dla dwóch osób. Po ponownym osadzeniu przebywała w okresie od 30 grudnia 2009 roku do 8 stycznia 2010 roku w celi nr 209 o powierzchni 7,45 m² przeznaczonej dla dwóch osób, w okresie od 8 stycznia 2010 roku do 14 stycznia 2010 roku w celi nr 240 o powierzchni 6,16 m² przeznaczonej dla dwóch osób, w okresie od 14 stycznia 2010 roku do 23 lutego 2010 roku w celi 210 o powierzchni 6,20 m² przeznaczonej dla dwóch osób, w okresie od 23 lutego 2010 roku do 4 kwietnia 2010 roku w celi nr 206 o powierzchni 7,45 m² przeznaczonej dla dwóch osób, w okresie od 7 kwietnia 2010 roku do 12 kwietnia 2010 roku w celi nr 106 o powierzchni 7,45 m² przeznaczonej dla dwóch osób, w okresie od 12 kwietnia 2010 roku do 18 maja 2010 roku w celi nr 134 o powierzchni 6,03 m² przeznaczonej dla dwóch osób. W trakcie pobytu w Areszcie Śledczym powód miał zapewnione wszystkie uprawnienia wynikające z kkw i określone w przepisach Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 roku w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Pozwany wskazał, iż w celach nie stwierdzono aby była zła wentylacja co miała mieć wpływ na zdrowie powoda (występującą astma). W każdej celi istnieje swobodny dostęp do okien i możliwość regulacji przepływu świeżego powietrza. Ponadto cele mieszkalne podlegają okresowym przeglądom przewodów wentylacyjnych i kominowych, które nie wykazały nieprawidłowości w tym zakresie. Również na podstawie wpisów w książce zdrowia powoda brak jest dowodów na to aby zgłaszał lekarzowi, iż jest chory na astmę lub żeby w tym kierunku prowadzone było leczenie. Pozwany podał, iż powód nie miał zapewnionej kodeksowej normy 3 m² powierzchni w okresie przebywania w celi nr 115 od dnia 14 października 2009 roku do 16 października 2009 roku tj. przez 2 dni i w celi nr 209 od 30 grudnia 2009 roku do 8 stycznia 2010 roku tj. przez 9 dni.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 4 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Inowrocławiu wydanym w sprawie o sygn. akt I C 109/11 po przeprowadzeniu postępowania dowodowego oddalił powództwo.

W dniu 11 czerwca 2015 roku powód złożył skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 4 grudnia 2014 roku w sprawie o sygn. akt I C 109/11 na

podstawie art. 401 pkt.2 k.p.c. z uwagi na nieważność postępowania poprzez brak zawiadomienia o terminie rozprawy pełnomocnika powoda po której został wydany wyrok. Powód wskazał, iż rozprawę poprzedzająca wydanie zaskarżonego wyroku należy ocenić jako istotną część postępowania, w szczególności gdy uwzględni się iż na tej rozprawie oddalone zostały ważne dla rozstrzygnięcia sprawy wnioski dowodowe.

Sąd wznowił postępowanie w przedmiotowej sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Powód K. L. przebywał w Areszcie Śledczym w I. w okresie od 14 października 2009 roku do 23 grudnia 2009 roku i od 30 grudnia 2009 roku do 18 maja 2010 roku. W czasie osadzenia w Areszcie Śledczym w I. przebywał od 14 października 2009 roku do 16 października 2009 roku w celi nr 115 o powierzchni 6,70 m² przeznaczonej dla dwóch osób, w okresie od 16 października 2009 roku do 21 grudnia 2009 roku w celi nr 112 o powierzchni 6,20 m² przeznaczonej dla dwóch osób i od dnia 21 grudnia 2009 roku do 23 grudnia 2009 roku w celi nr 108 o powierzchni 7,10 m² przeznaczonej dla dwóch osób. Po ponownym osadzeniu przebywała w okresie od 30 grudnia 2009 roku do 8 stycznia 2010 roku w celi nr 209 o powierzchni 7,45 m² przeznaczonej dla dwóch osób, w okresie od 8 stycznia 2010 roku do 14 stycznia 2010 roku w celi nr 240 o powierzchni 6,16 m² przeznaczonej dla dwóch osób, w okresie od 14 stycznia 2010 roku do 23 lutego 2010 roku w celi 210 o powierzchni 6,20 m² przeznaczonej dla dwóch osób, w okresie od 23 lutego 2010 roku do 4 kwietnia 2010 roku w celi nr 206 o powierzchni 7,45 m² przeznaczonej dla dwóch osób, w okresie od 7 kwietnia 2010 roku do 12 kwietnia 2010 roku w celi nr 106 o powierzchni 7,45 m² przeznaczonej dla dwóch osób, w okresie od 12 kwietnia 2010 roku do 18 maja 2010 roku w celi nr 134 o powierzchni 6,03 m² przeznaczonej dla dwóch osób.

Dowód: informacja o pobytach i orzeczeniach k. 37 akt I C 109/11, wykaz

pomieszczeń k. 41-43 akt I C 109/11

W trakcie pobytu powoda w pozwanej jednostce penitencjarnej były wydane przez Dyrektora Aresztu Śledczego w I. zarządzenia w sprawie umieszczania osadzonych w warunkach, w których powierzchnia w celi na jedną osobą wynosi mniej niż 3 m². O powyższej okoliczności informowany był Sędzia Penitencjarny Sądu Okręgowego w B. (...).

Dowód: zarządzenie nr 19/09 Dyrektora Aresztu Śledczego w I. z dnia

1 października 2009 roku k. 45 akt I C 109/11 , zarządzenie nr 23/09

Dyrektora Aresztu Śledczego w I. z dnia 1 grudnia 2009 roku

k. 47 akt I C 109/11, pismo z dnia 1 października 2009 roku k. 44 akt

I C 109/11, pismo z dnia 2 grudnia 2009 roku k. 46 akt I C 109/11

W stosunku do powoda była wydana w dniu 31 grudnia 2009 roku przez Dyrektora Aresztu Śledczego w I. decyzja w przedmiocie umieszczenia w celi mieszkalnej nr (...), w której powierzchnia przypadająca na osadzonego wynosi poniżej 3 m², nie mniej jednak niż 2 m², na czas od 30 grudnia 2009 roku do 13 stycznia 2010 roku. Decyzją z dnia 14 stycznia 2010 roku została uchylona decyzja z dnia 31 grudnia 2009 roku. Powód przebywa w celi, gdzie powierzchnia przypadająca na osadzonego wyniosła mniej niż 3 m² w okresie od 31 grudnia 2009 roku do 8 stycznia 2010 roku. Poza okresem od dnia 14 października 2009 roku do 16 października 2009 roku i od 31 grudnia 2010 roku do 8 stycznia 2010 roku powód miał zapewnioną kodeksową normę powierzchni mieszkalnej.

Dowód: decyzja Dyrektora Aresztu Śledczego w I. z dnia 31 grudnia

2009 roku nr (...) k. 48 akt I C 109/11, decyzja Dyrektora Aresztu

Śledczego w I. z dnia 14 stycznia 2010 roku nr (...) k. 49

akt I C 109/11, zeznania świadka P. W. k.73-74

akt I C 109/11

W czasie przebywania w Areszcie Śledczym w I. powód miał zapewnione warunki bytowe zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi w tym zakresie. W celach znajdował się sprzęt kwatermistrzowski w postaci łóżka dla osadzonego, stolik, szafka na dwóch osadzonych. Kącik sanitarny zasłaniany był nieprześwitującą kotarą płócienną. Tym samym była zachowana intymność. Każdy osadzony miał swoją pościel, która była wymieniana co tydzień przy kąpeli. Ręczniki i ścierki wymieniane były co tydzień, a piżamy co dwa tygodnie. Jeśli chodzi o wentylację w celach to były w tym zakresie przeprowadzone coroczne kontrole. Nadto istniała możliwość otwierania okien w celach.

Dowód: zeznania świadka H. W. k. 71-72 akt I C 109/11, protokół

(...) z dnia 15 października 2009 roku k. 40 akt I C 109/11

Sąd zważył co następuje

Przedmiotowe postępowanie toczyło się w wyniku skargi powoda o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 4 grudnia 2014 roku w sprawie o sygn. akt I C 109/11, gdzie powództwo powoda o zadośćuczynienie zostało oddalone. W postępowaniu wywołanym skargą powód domagał się wznowienia postępowania i przesłuchania w charakterze świadka M. K.. Ustalając powyższy stan faktyczny Sąd oparł się na zgromadzonym materiale dowodowym zebrany w sprawie o sygn. akt I C 109/11 zakończonej prawomocnym wyrokiem z dnia 4 grudnia 2014 roku.

W przedmiotowym postępowaniu Sąd dopuścił dowód z przesłuchania świadka M. K., lecz świadek ten nie posiadał wiedzy w zakresie strat moralnych i psychicznych powoda związanych z jego pobytem w Areszcie Śledczym w I. jak również nie pamiętał powoda. Wskazywała w jego ocenie na złe warunki bytowe w Areszcie Śledczym w I. k.342. Również przeprowadzony dowód z dokumentacji medycznej powoda nie wykazał, aby powód zgłaszał w trakcie pobytu w pozwanej jednostce penitencjarnej problemy zdrowotne związane z astmą k. 290-293.

Powód domagał się zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wywodzonych z treści art. 24 i 448 k.c. przez osadzenie w jednostce penitencjarnej w warunkach naruszających jego zdaniem godność człowieka.

W myśl art. 24 i 448 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on żądać ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego. W razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

W tym przedmiocie zeznania składali funkcjonariusze służby więziennej H. W. k.71-72 akt I C 109/11 i P. W. k.73-74 akt I C 109/11. Sąd dał wiarę tym zeznaniom. Świadkowie ci w jasny i logiczny sposób prezentowali swą szeroką wiedzę w zakresie objętym przedmiotem postępowania. Odnosząc się natomiast do zeznań B. K. to w treści swych zeznań wskazał, iż warunki bytowe Areszcie Śledczym w I. były dobre k. 70 akt I C 109/11. Świadek T. S. k. 154 akt I C 109/11 w treści swych zeznań wskazywała w jego ocenie na ogólne złe warunki bytowe w pozwanej jednostce penitencjarnej. Potwierdził iż przebywał w jednej celi z powodem w 2009 lub 2010 roku, natomiast nie posiadał wiedzy o startach moralnych i psychicznych powoda związanych z jego pobytem w Areszcie Śledczym w I.. Natomiast powód przesłuchany

w charakterze strony sam wskazał, iż nie pamięta dokładnie okoliczności jego pobytu w Areszcie Śledczym w I.. Podnosił tylko, iż pobyt w pozwanej jednostce penitencjarnej powodował u niego dyskomfort psychiczny k.253 akt I C 109/11.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zatem ciężar wykazania, że nastąpiło naruszenie dobra osobistego spoczywał na powodzie. Odnosząc się do kwestii naruszenia dóbr osobistych w postaci prawa do intymności wskazać należy, iż postępowanie dowodowe wykazało, że w celach w których przebywał powód w pozwanej jednostce kąpiki sanitarne odgrodzone były kotarami zasłaniającymi osoby tam przebywające. A zatem kąpik sanitarny był odgrodzony, a kotara zapewniała intymność. Zapewniony był sprzęt kwatermistrzowski. Sąd ustalił, iż była sprawna wentylacja grawitacyjna podlegająca corocznym przeglądom kominiarskim, co wynikało z protokołu (...) z dnia 15 października 2009 roku k. 40 akt I C 109/11. Stwierdzić należy, iż odczuwany przez powoda dyskomfort codziennego życia w izolacji więziennej jest elementem pozbawienia wolności związanym z stosowanym wobec niego tymczasowym aresztem. Osadzony w zakładzie karnym musi sobie zdawać sprawę z ograniczeń i dolegliwości, jakie są z tym związane.

Odnosząc się do okoliczności, iż powód w okresie od 14 października do 16 października 2009 roku i od 31 grudnia 2009 roku do 8 stycznia 2010 roku przebywał w celi której powierzchnia na jedną osobę nie przekracza 3 m² to samo osadzenie w celi w warunkach, w których powierzchnia na jedną osobę nie przekracza 3 m², nie narusza samo przez się godności jako dobra osobistego w rozumieniu art. 23 k.c. – przy braku innych okoliczności, które by te godność naruszały. Jak wskazuje się w judykaturze osadzenie skazanego w celach, w których przypada mniej niż 3 m² powierzchni na osobę nie zawsze jest działaniem bezprawnym (tak np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 czerwca 2014 roku wydany w sprawie o sygn. akt I ACa 549/14 publik. (...)) . Strona pozwana wskazała bowiem na to, że stan przeludnienia był zgłaszany sędziemu penitencjarnemu k. 44 i 46 akt I C 109/11, stosownie do obowiązującego wówczas przepisu art. 248 k.k.w., zgodnie z którymi, w szczególnie uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego mógł umieścić osadzonych, na czas określony w warunkach, w których powierzchnia w celi na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m², o takim umieszczeniu należało bezzwłocznie powiadomić sędziego penitencjarnego. Również w stosunku do powoda była wydana decyzja Dyrektora Aresztu Śledczego w I. z dnia 31 grudnia 2009 roku nr (...) k. 48 akt I C 109/11 w przedmiocie umieszczenia w celi mieszkalnej nr (...), w której powierzchnia przypadająca na osadzonego wynosi poniżej 3 m², nie mniej jednak niż 2 m², na czas od 30 grudnia 2009 roku do 13 stycznia 2010 roku. Decyzja ta była doręczona powodowi wraz z pouczeniem o skardze do Sądu Penitencjarnego. Brak jest informacji o tym, aby powód złożył skargę na przedmiotową decyzję. Decyzja ta została uchylona decyzją Dyrektora Aresztu Śledczego w I. z dnia 14 stycznia 2010 roku nr (...) k. 49 akt I C 109/11. Powód przebywał w przeludnionych celach od dnia 14 do 16 października 2009 roku tj. dwa dni, co przyznał pozwany i od 31 grudnia 2009 roku do 8 stycznia 2010 roku tj. 9 dni, co wynikało z wskazanych wyżej decyzji. Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego takie działanie miało charakter tymczasowy i krótkotrwały.

Tym samym w ocenie Sądu brak było przesłanek do uwzględnienia skargi o wznowienie postępowania i na podstawie art. 412 § 2 k.p.c. skarga uległa oddaleniu wobec Skarbu Państwa – Zakładu Karnego w I. (punkt pierwszy wyroku). W tym miejscu należy wskazać, iż z dniem 1 maja 2014 roku na podstawie Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 kwietnia 2014 roku został zniesiony Areszt Śledczy w I. i utworzony Zakład Karny w I.. Zgodnie z § 4 wskazanego wyżej Zarządzenia należności i zobowiązania Aresztu Śledczego w I. przejął Zakład Karny w I..

Pomimo tego, że powód korzystał ze zwolnienia od kosztów sądowych, Sąd uznał, że brak jest możliwości zwolnienia go od kosztów procesu należnych pozwanemu. Na koszty te składały się koszty zastępstwa procesowego radcy prawnego w kwocie 120 zł zgodnie z § 10 ust.1 pkt.25 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2003 roku o opłatach za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Wytoczenie przez powoda powództwa spowodowało konieczność podjęcia obrony przez pozwanego, a to wywołało konieczność poniesienia przez niego określonych kosztów związanych z przedmiotowym procesem (punkt drugi wyroku). W oparciu o art. 113 ust. 1 Ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych od których zwolniony był powód obciążono Skarb

Państwa (punkt trzeci wyroku). Sąd przyznał ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Inowrocławiu na rzecz radcy prawnego W. K. kwotę 147,60 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu po myśli art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 10 pkt 25 i w związku z § 2 pkt 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku o opłatach za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

SSR Marcin Sroczyński